

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Leeringhe Van Den H. Jacobvs Apostel, Raekende De
Heylighe Olye der Sieken, Ofte Het H. Olyssel**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1661

Het III. Capittel. Derde opworpinghe wort wederleyt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71423)

als nu behoort is) soo en kan men van het een niet segghen / 't ghene men seght van het ander.

HET III. CAPITTEL.

Derde opworinghe wort wederleyt.

Daer de uytwerkinghe van eenighe saecke komt te cesseren / daer en is de saecke selfs niet meer nut.

Maer de uytwerkinghe vande Salvinghe, die ten tijde Jacobi ghebruyckelijck was / komt te cesser.

Ergo de Salvinghe selve / en is niet meer nut; soo wort sy dan te vergheefs noch ghebruyckt.

Daer / dese uytwerkinghe der Salvinghe ten tijde Jacobi, was het ghenesen des lichaems: Die en volght nu niet meer op de Salvinghe: soo is dan de Salvinghe selve / saemen met haere uytwerkinghe te niete.

Antwoorde.

Ick loochene dat de ghesontheyt des lichaems, de welke op de Salvinge met olyc te tijde Jacobi plocht te volghen / niet meer naederhant ghevolght is. Contrarie getuygen ons verscheyden oude schryvers / en vaders.

Voor eerst den H. Calixtus Paus / ende martelaer / by Burchardus *Lib. 18. Cap. 2.* spreekt aldus: Nu is het de ghewoonte der kercke, dat de siecken gheheylighde olyc ghebruyken, ende r'samen met het ghebedt worden ghenesen.

Het selve ghetuyghet van sijnen tijt met de selve woorden den Eerw. Beda schryvende op het vijfde Capittel vanden H. Jacobus Apostel.

Ten tweeden het Concilie van Chaalons. Die medicijn

dieijne en moet niet kleyn gheacht worden, de welke de siecken der ziele, ende *des lichaems gheueft*.

Merckt **indien** dooz het H. Olyffel, op die tyden/ gheene lichaemelijche siecken en wierden gheuefen / hoe soude het dooznoemde Concilie dit soo openlijck / ende vermerelijck durben segghen hebben ?

Ten derden het Concilie van Aken sprekende van dit Sacrament seyt / dat men ghelooft daer in besloten te sijn de behoudnisse der siecken.

Ten vierden den H. Petrus Damianus *Serm. 4. da Dedicat* : siet ghy wel hoe dat de handt des Priesters *het lichaem* der siecken *oprecht* ?

Ten vijfden ober dupsent jaren (soo als Surius ghetuyght *in vita s. Launomari*) heeft den H. Launomarus, dooz het H. Olyffel gheuefen / een edele jonck-vrouw die nu ghedespereert was / ende een edelman die swaerlijck was oberballen met de gheraechthept. **T**selue heeft op die tyden ghe- daen den H. Clarus.

Ten lesten ghetuyght Paludanus dat *t'sijnen tijde* eenen sekeren siecken is gheuefen gheueft in alle die lidmaeten / de welke ghesalft wierden.

Ten lesten Perrus de Soto *Dist. 4. q. 18. Conclus. 2.* **D**aer dat hy gheleert heeft dat dooz de voorszichtigheyt Gods / ende dooz de kracht van dit Sacrament / de ghesontheyt ghegheben wort / soo voeghter hy by : **T**welck veele bekennen gheproeft te hebben.

Tis dan onwaerachtigh (ten zy datmen de heele outhepde beschuldighen van leughen) dat de uytwerckinghe der salvinghe met olye *namelijck* de ghenefinghe des lichaems, cesseret / ofte ophout. **D**och ghenomen het soo ware ; soo ist eben wel mede onwaerachtich / dat daerom / de voorszepde Salvinghe, als onnutlich wesende / moet cesseren / oft e phouden. **W**ant

Sick vraghe van Partije, of de Salvinghe, die ten tijde der Apostelen ghebruykelyck was / ende

van de welke Jacobus hier spreekt; soo de licha-
men ghenas, dat sy niet saemen medebzacht verge-
vinghe der sonden?

Seght gy dat dit niet saemen en ginck? soo wort
ghy vanden Apostel Jacobus, van contrarie ober-
cupghit door dese woorden: Indien hy sonden sal ghe-
daen hebben, sy sullen hem vergeven worden.

Seght ghy dat het saemen ginck? soo bekent
ghy dan/ dat die voornoemde Salvinge, twee ver-
schepden uptwerckinghen hadde / te / weten / de
ghesontheyt des lichaems, ende oock de ghesontheyt
der ziele. Waeghe nu voorder; welck van beyde
is de princpaelste? ofte die van t'lichaem, of die
vande ziele? sonder twyffel die van de ziele: wans
soo verre gaet de ghesontheyt der ziele, te boven de
ghesontheyt des lichaems, als de ziele weerdigher
is dan het lichaem.

Hier op maecke ick van dese volghende rede-
vinghe:

Als eenighe saecke twee verschepden uptwer-
kinghen heeft / waer van de eene princpaelder
is als de andere: alhoewel de eene cesseert / soo
lanck als de princpaelste uptwerckinghe blijft /
soo en moet die saecke niet verworpen worden/
ofte vooz onnuttich ghehouden.

By exempel: Een hozologie heeft als twee
uptwerckinghen: want het SLAET, ende het
WIIST: Salmen daerom een Hozologie moeten
verwerpen / ofte vooz onnuttich houden / om dat
het niet en WIIST, soo lanck als het noch SLAET?
Het WIISSEN is t' minste / het SLAEN is het prin-
cpeelste / want soo lanck als het maer wel
SLAET kan de heele stadt haer behooylich ghes-
rief hebben / oock sonder het WIISSEN, oversulck
en moet een hozologie dat wel SLAET, niet vooz
onnuttich ghehouden worden om dat het niet
en WIIST.

Soo gaet het met het H. Olyffel; ghy bekent my
dat het ten tyde vande Apostelen heeft ghehad
twee

swaer verscheyden uytwerckinghen te weten de ghesontheit des lichaems, ende de ghesontheit der ziele: Maer ghy seght dat de ghesontheit des lichaems nu ophout: ghenomen dat het soo zy (alhoewel contrarie blyckt uyt het voor gaende) de ghesontheit der ziele, die blyft: ende ghy moet my bekenen dat dit de princepaelste uytwerckinghe is / ergo dese noch blyvende / soo en moet het H. Olyffel niet ghehouden worden voor onnutrich.

Ooch indien ghy my oock niet en wilt toestemen dat nu ter tyt door het H. Olyffel de zielen worden ghenesen: soo vraeghe ick u / hoe ghy dit weet? want de ghesontheit der ziele en kont ghy niet sien voor de oogh: wat sekerheyt dan dat nu ter tyt door het H. Olyffel, de zielen niet en worden ghenesen?

Seght ghy my: wy besuypen het een uyt het ander / ende om dat wy de ghesontheit des lichaems niet en sien volghen, daerom besuypen wy dat oock niet en volght de ghesontheit der ziele.

Indien dese slot-reden goet ware / soo soude men oock ten tijde vandē *H. Apostel Jacobus* op de selve maniere moetē redenē hebben: want niet allegaer die ghesalft wierden met olve verkregghen ghesontheit des lichaems, 't is seker, seght Calvijn by *Marloratus in cap. 5. Jacobi*, dat sy niet allegaer en sijn ghenesen gheweest, die ghesalft wierden; maer dit gheschiede nae den wille, ofte belieste des Heeren sooden Dordrechtichen Bijbel spreect *Num 53.* soude men dan moeten segghen hebben / dat die de welke niet ghesont / wierden nae t'lichaem / oock niet ghesont wierden nae de ziele? hoe seght dan den *H. Jacobus*, dat aen den sicken de sonden sullen vergeven worden?

Ten anderen den *H. Augustinus ep. 23.* ende den *H. Ephiaphanius Heresi 30 capite ultimo.* ghetuyghen dat t'haeren tijde veele lichaemelijck wierden ghenesen door het ontfanghen des *H. Doops*: om dat nu ter tijdt misschien niet sulcx en gheschiedt, magh

men daer upt beslupten / dat den mensch doos-
den Doop, niet inwendichlyck vernieuwt / ende
ghenesen wort

HET IV. CAPITTEL.

Vierde opworpinghe wort wederleyt.

Ioannes Calvijn *Lib. 4. Instit. Cap. 19. §. 21.* Ja-
cobus seyt hy / wil dat men alle de ghene die kranck
sijn, sal salven: Maer de Roonsche en salvende kranck-
ke niet, maer besmeeren de half doode lichamen met
haer vet, als de ziele nu tusschen de lippen is, ofte
(gelijk sy spreken) in 't uysterste.

Alsoo spreekt oock nae zynen meester / Everaert
Schuyt in *synne nootwendighe consideratien pag. 116.*
Den H. Apostel Jacobus, seyt hy / wil dat alle kranck-
ken met olye sullen ghesalft worden; maer de Papi-
sten stellen, dat men alleen het Olyffel sal ghebruy-
ken aen soodanighe die half doot zijn, die nu ligghen
en ziel-tooghen, daer gheene hope ofte appaerentie en
is van opkomen.

Antwoorde.

Onaenghesien de ongherijnde maniere van
spreeken van Calvijn, als hy het salven, spotg-
ghewijs noemt besmeeren, ende de olye het vet:
soo ist ten eersten onwaerachtich dat wy de half
doode lichaemen alleen / salven met olye.

Ten anderen 't is onwaerachtich dat Jacobus
spreekt van alle soorten van siecken in 't ghemeyn /
maer dat hy alleen spreekt van die siecken die
vast ligghen te bedde / bethoone ick upt Jacobo
selve volghens den Grieckxschen text / ende dien
van den Dordrechtchen Bijbel.

Voor eerst seght Jacobus volghens dese twee
voornoemde terten / dat Godt den siecken sal OP-
RECH-